

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Опис програма: Програм мастер академских студија *Српски језик* представља научну и стручну надоградњу програма основних академских студија *Српски језик и књижевност* Филолошког факултета Универзитета у Београду. На мастер академским студијама студенти стичу нова теоријска, практична и стручна знања, чиме се даље оспособљавају за различите послове у струци.

Врста студија: филолошке студије; студент има високо специјализована академска знања која се односе на теорије, принципе и процесе, укључујући вредновање, критичко разумевање и примену у области наставе српског језика и књижевности, а таква знања представљају и основу за научна и примењена истраживања; на основу тога ниво квалификација 7.1, према *Закону о националном оквиру квалификација Републике Србије*.

Академски назив: мастер професор језика и књижевности (уже одређење: *српски језик и књижевност*).

Трајање студија: Студије трају једну школску годину, односно два семестра. Фонд активне наставе износи 600 часова: 300 часова чине предавања и вежбе, од чега половина припада предавањима, а 300 часова припада предмету завршног рада у другом семестру, стручној пракси и завршном раду.

Бодовна вредност: Бодовна вредност студијског програма износи 60 ЕСПБ, од чега се 30 ЕСПБ добија полагањем пет испита у првом семестру (сваки испит носи 6 ЕСПБ). Предмет завршног рада (студијски истраживачки рад у функцији израде завршеног рада) носи 12 ЕСПБ а сам завршни рад (мастер, дипломски рад) носи 15 ЕСПБ. Студент стиче 3 ЕСПБ на основу стручне праксе, коју обавља у различитим институцијама културе или образовања.

Структура: Студенти дипломских академских студија *Српски језик* бирају на почетку студија један од три модула:

- *Српски језик – филологија и настава (01М)*
- *Српски језик – филологија и лингвистика (02М)*
- *Српски језик као страни за слависте (03М)*

За све модуле је обавезан један заједнички предмет – *Академско писање*. Модул *Српски језик – филологија и настава* има још један обавезни предмет – *Специјални курс: Методика наставе српског језика*. На модулу *Српски језик – филологија и лингвистика* обавезан је и предмет *Методологија лингвистичких истраживања*. На модулу *Српски језик као страни за слависте* обавезан предмет је и *Теорија превођења за слависте*.

Фактор изборности на нивоу студијског програма износи 68,33%, а на нивоу модула – 52,50%.

Заједничке основе износе 55%, а остварене су кроз предмет који је обавезан за све модуле (*Академско писање*), стручну праксу, предмет завршног (мастер) рада и завршни (мастер) рад.

Методе извођења наставе: предавања, вежбе, семинарски радови, консултације, дискусије, усмена излагања и самостални (завршни и истраживачки) рад под руководством ментора.

Услови уписа на модуле:

- Модуле *Српски језик – филологија и настава* и *Српски језик – филологија и лингвистика* могу уписати студенти који су завршили основне академске студије на програмима *Српски језик и књижевност*, *Српска књижевност и језик* и *Српска књижевност и језик са компаратистиком*.
- Модул *Српски језик као страни за славистике* могу уписати студенти који су завршили основне академске студије на програмима *Српски језик и књижевност*, *Српска књижевност и језик* и *Српска књижевност и језик са компаратистиком*, али и неки други словенски језик у оквиру програма *Језик, књижевност, култура: Бугарски језик и књижевност*, *Руски језик и књижевност*, *Пољски језик и књижевност*, *Чешки језик и књижевност*, *Словачки језик и књижевност* и *Украјински језик и књижевност*.

За студенте који се пријаве са других сродних факултета може се на предлог Катедре одредити и додатни услов за упис на дипломске академске студије.

На студијски програм мастер академских студија *Српски језик* уписује се 100 студената, и то 70 студената на модул *Српски језик – филологија и настава*, 15 студената на модул *Српски језик – филологија и лингвистика* и 15 студената на модул *Српски језик као страни за слависте*.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Планираним програмом мастер академских студија студијског програма *Српски језик* предвиђено је усавршавање знања и вештина стеченим на основним студијама програма *Српски језик и књижевност*. Полагањем испита и одбраном дипломског рада стиче се звање *мастер професор језика и књижевности*.

По завршетку овог студијског програма, студенти ће, у зависности од одабраног модула, бити оспособљени да критички и истраживачки приступе организовању наставе српског језика у школама и континуирано унапређују своје професионалне компетенције у тој области; да предају српски језик као страни ученицима или студентима којима је неки други словенски језик матерњи, односно студентима који студирају неки други словенски језика као страни, са различитим нивоима предзнања, у складу са савременим достигнућима, тј. да обављају послове лектора за српски језик на иностраним универзитетима; да самостално изведу научно истраживање мањег обима, почев од формулисања проблема и избора теоријско-методолошког оквира, до израде рада и представљања резултата. Такође, студенти ће бити оспособљени за даље усавршавање у својим областима.

Поред тога, студенти ће стећи компетенције потребне за даље усавршавање на докторским студијама.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Остварењем програма мастер академских студија заокружује се стручно, научно и практично оспособљавање студената програма *Српски језик*. Општи циљ студијског програма *Српски језик* јесте да се знања стечена на основним академским студијама додатно усаврше, продубе и специјализују.

На мастер академским студијама омогућује се упознавање са савременим лингвистичким теоријским погледима и методолошким приступима у различитим областима науке о српском језику. Студенти се, у зависности од модула који одаберу, даље усмеравају ка стицању специфичних знања које њихов модул носи – теоријска знања о српском језику, која ће их уједно припремити за рад на докторским студијама, као и примена тих знања у настави српског језика у школама или у настави српског као страног језика за слависте. Усвајањем нових методолошких поступака и техника омогућено им је даље стручно усавршавање.

У току остваривања програма мастер академских студија студентима се омогућује стицање потребних знања неопходних за додатна усавршавања на одговарајућим европским универзитетима.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Савладавањем студијског програма *Српски језик* студенти стичу следеће опште способности:

- стичу знања о савременим научним приступима у области српског језика и лингвистике;
- усвајају методолошке принципе филолошких и лингвистичких истраживања и начине њихове примене;
- унапређују способност самосталног бављења научно-истраживачким радом (формулисање основних циљева и задатака у научној у практичној делатности, процена научне и практичне вредности истраживачких задатака, примена интердисциплинарног истраживачког приступа, самостална анализа, представљање и интегрисање стечених академских знања, израда научних и стручних истраживачких радова);
- оспособљавају се за самостално бављење свим облицима делатности за које се компетенције стичу савладавањем овог студијског програма.

Савладавањем овог студијског програма студенти, у зависности од одабраног модула, стичу и следеће предметно специфичне способности:

- додатно унапређују способности за бављење свим облицима наставних активности (преношење професионалних знања, развијање способности изражавања и језичке културе код ученика, као и интересовања за самостални рад у области српског језика и књижевности);
- детаљно се упознају са савременим теоријским и методолошким приступима у области методике наставе српског језика као страног;
- развијају способност самосталног научно-истраживачког рада у области српске филологије; стичу способности употребе и процене комуникативних вредности језика јавне комуникације.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис.

Студенти дипломских академских студија *Српски језик* у првом семестру похађају пет курсева у зависности од модула. За све модуле је обавезан један заједнички предмет *Академско писање*.

Први модул (*Српски језик – теорија и настава*) има још један обавезни предмет – *Специјални курс: Методика наставе српског језика*.

На другом модулу (*Српски језик – теорија и лингвистика*) обавезан предмет је *Методологија лингвистичких истраживања*.

На трећем модулу (*Српски језик као страни за слависте*) обавезан је предмет *Теорија превођења за слависте*. Сходно научним и стручним областима из којих желе да продубе знања студенти бирају изборне предмете.

Изборни предмети за модул *Српски језик – теорија и настава* су подељени у две групе, а студент из прве групе (савремени) бира два предмета а из друге групе (историјски) бира један предмет.

Изборни предмети прве групе су:

- *Специјални курс: Говорна култура: дикција и интонација*
- *Специјални курс: Акцент у творби речи*
- *Специјални курс: Морфологија српског језика*
- *Специјални курс: Лексикологија српског језика*
- *Специјални курс: Синтакса српског језика*
- *Специјални курс: Вербатологија и стилистика текста*
- *Специјални курс: Српски језик и југословенство*
- *Специјални курс: Лингвокултурологија*

Изборни предмети друге групе су:

- *Специјални курс: Старословенска лексика у упоредно-историјској перспективи*
- *Специјални курс: Историја српског језика*
- *Специјални курс: Историја српског књижевног језика*
- *Специјални курс: Увод у дијахронијску фразеологију*
- *Специјални курс: Историјска социолингвистика*
- *Специјални курс: Ономастика*
- *Специјални курс: Дијалекатска синтакса*

Изборни предмети за модул *Српски језик – филологија и лингвистика*:

- *Специјални курс: Говорна култура: дикција и интонација*
- *Специјални курс: Акцент у творби речи*
- *Специјални курс: Морфологија српског језика*
- *Специјални курс: Лексикологија српског језика*
- *Специјални курс: Синтакса српског језика*
- *Специјални курс: Вербатологија и стилистика текста*
- *Специјални курс: Српски језик и југословенство*
- *Специјални курс: Лингвокултурологија*
- *Специјални курс: Старословенска лексика у упоредно-историјској перспективи*
- *Специјални курс: Историја српског језика*
- *Специјални курс: Историја српског књижевног језика*
- *Специјални курс: Увод у дијахронијску фразеологију*
- *Специјални курс: Историјска социолингвистика*
- *Специјални курс: Ономастика*
- *Специјални курс: Дијалекатска синтакса*

Изборни предмети за модул *Српски језик као страни за слависте* подељени су у две групе, а

студент из прве групе бира један од следећа два предмета:

- *Историја српског књижевност језика у словенском контексту*
- *Историја српске књижевности у словенском контексту.*

Изборни предмети из друге групе (бира два предмета):

- *Општа методика наставе словенских језика*
- *Методика наставе српског као страног језика*
- *Српска књижевност и филм*
- *Вербална музика српске и светске књижевности*
- *Специјални курс: Лингвокултурологија*
- *Специјални курс: Говорна култура: дикција и интонација.*

Студенти ће на изабраним курсевима бити упућени у додатну научну и стручну литературу. Један од облика наставе на појединим од понуђених курсева представља и практичну примерну ових знања (семинари, израда семинарских радова, рад на заједничким пројектима, креативне радионице).

У другом семестру предвиђена је реализација студијског истраживачког рада кроз *Предмет завршеног рада, Стручна пракса* и сама израда *Завршеног дипломског рада*, писање и одбрана.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке, науке и уметности у одговарајућем образовно-научном, односно уметничко-образовном пољу и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Студијски програм је усаглашен са актуелним теоријско-методолошким и практичним сазнањима, са одговарајућим облицима наставе у репрезентативним образовним и научним институцијама других европских универзитета. Студентима се омогућује праћење референтне литературе – књига, часописа и електронских публикација, чиме они стичу трајна и систематска знања из свих релевантних области: савременог српског језика, историје језика, књижевне историје у складу са захтевима савременог друштва и задовољење потреба јединственог европског образовања.

Три акредитована инострана студијска програма са којима је студијски програм Српски језик усклађен:

1. Студијски програми Факултета словенске филологије (Софијски универзитет) [*Трансгранична българистика*](#) и [*Образованието по български език и литература в средното училище*](#)
2. Студијски програм Филолошког факултета „Блаже Конески” (Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопље) [*Македоски јазик*](#)
3. Студијски програм Филолошког факултета (Пловдиски универзитет) [*Актуална българистика*](#)

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности.

Упис свршених студената основних студија на дипломске студије обављаће се у складу са заједничким конкурсом за упис студената Филолошког факултета, уз сагласност Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Упис на дипломске студије обавља се према Статуту Филолошког факултета у Београду, а кандидати се рангирају према оствареном успеху на основним студијама.

Модул *Српски језик – филологија и настава* и модул *Српски језик – филологија и лингвистика* могу уписати студенти који су завршили основне академске студије на студијским програмима Филолошког факултета *Српски језик и књижевност*, *Српска књижевност и језик* и *Српска књижевност и језик са компаратистиком*, као и они који су завршили четворогодишње основне академске студије србистике / српског језика и књижевности на другим факултетима.

Модул *Српски језик* као страни могу уписати студенти који су завршили основне академске студије на наведеним студијским програмима, као и студенти који су завршили студијски програм *Језик, књижевност, култура*, и то *Бугарски језик и књижевност*, *Руски језик и књижевност*, *Пољски језик и књижевност*, *Чешки језик и књижевност*, *Словачки језик и књижевност* и *Украјински језик и књижевност*.

За студенте који се пријаве са других сродних факултета може се на предлог Катедре одредити и додатни услов за упис на дипломске академске студије.

На студијски програм мастер академских студија *Српски језик* уписује се 100 студената, и то 70 студената на модул *Српски језик – филологија и настава*, 15 студената на модул *Српски језик – филологија и лингвистика* и 15 студената на модул *Српски језик као страни за слависте*.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Полагање испита условљено је похађањем наставе и испуњавањем предиспитних обавеза (полагањем колоквијума, писањем семинарских радова, реферата, активностима на часу, ангажовањем на пројектима) и путем завршног испита. Оцењивање се врши према *Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту Универзитета у Београду*. Према Правилнику, студент може остварити највише 100 поена, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена.

Сваки наставник у оквиру свог предмета оцењује студенте водећи рачуна о знањима и постигнућима студената предвиђеним студијским програмом. Приликом израде распореда испита води се рачуна о томе да се не преклапају испити са исте године студија, о томе да се испити који се полажу и писмено и усмено раздвоје толико да се резултати писмених испита могу објавити благовремено.

Календаром наставе на почетку школске године одређује се оквирни распоред испитних рокова и датума када се студенти за те рокове могу пријавити. Испити се пријављују преко електронски, преко сервиса *е-студент*, а наставници такође уносе оцене електронски, преко сервиса *е-запослени*.

У складу са *Законом о високом образовању* и *Правилником о полагању испита и оцењивања на испиту Универзитета у Београду*, испити се одржавају у згради Филолошког факултета.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма обезбеђено је наставно особље са потребним научним, уметничким и стручним квалификацијама.

Наставно особље највећим делом чине чланови Катедре за српски језик с јужнословенским језицима) Филолошког факултета у Београду. Предмете из српске књижевности држе наставници са Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, предмете из теорије књижевности и опште књижевности држе наставници са Катедре за општу књижевност, док предмете из развојне и педагошке психологије држе наставници са Семинара за друштвене науке. Изборне предмете држе и наставници са других катедара.

Сви наставници са Катедре за српски језик с јужнословенским језицима, која је предлагач овог студијског програма, испуњавају услове за стицање звања наставника предивђених актуелним *Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* из области друштвено-хуманистичких наука (*Табела Г1 и Г2 Правилника*).

Опште услове, предвиђене *Табелом Г1*, наставници испуњавају континуираним научноистраживачким радом и објављивањем резултата истраживања у часописима, тематским зборницима, монографијама и монографским уџбеницима категоризованим на основу *Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научниистраживачких резултата истраживача*, који је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Изборне услове наставници Катедре за српски језик с јужнословенским језицима испуњавају у оквиру три подручја:

1. **стручно-професионални допринос:** уређивањем научних часописа као што су *Јужнословенски филолог*, *Књижевност и језик*, *Српски језик*, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, организовањем научних скупова, као што је *Научни састанак слависта у Вукове дане*, међународни скуп са традицијом дугом 50 година, или *Међународни конгрес слависта*, који се сваке четири године организује, а на њему учествују слависти широм света, чланством у комисијама за израду завршних радова на академским мастер и докторским студијама, учешћем у домаћим пројектима као што је пројекат *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене* (бр. 178006);
2. **допринос академској и широј заједници:** чланством у домаћим или страним научним асоцијацијама као што је Савез славистичких друштава, чланством у стручним органима или комисијама на Факултету, учешћем у наставним активностима ван студијских програма, као и другим активностима за популаризацију науке и образовања као што су семинари Друштва за српски језик и књижевност Србије.
3. **сарадања са другим високошколским установама:** ангажовањем у настави у другим високошколским установама као што је Учитељски факултет, учешћем у програмима размене студената (*ЕРАЗМУС Плус*), и бројним предавања по позиву у земљи и иностранству.

Подаци о наставницима и сарадницима (биографије, избори у звања, референце) доступни су јавности на сајту Филолошког факултета.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

Филолошки факултет обезбеђује довољно простора и опреме за извођење свих облика наставе на студијском програму *Српски језик*, смештај библиотечких фондова, рад у читаоницама, као и рад административних служби.

Факултет располаже са 3 зграде, чија укупна бруто квадратура износи 24.700м².

Структура учионичког простора разноврсна је (од пространих амфитеатара до средњих и малих слушаоница) и подмирује потребе за извођењем наставе. Искоришћеност учионичког простора – пет радних дана, у две смене, од 8,00 до 22,15 – износи више од 95%.

Простор, који за све облике рада обезбеђује Филолошки факултет, задовољава урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове, с тим да се констатно ради на његовом додатном унапређвању.

Стандард 11: Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Предвиђено је да се контрола квалитета студијског програма *Српски језик* спроводи редовно путем самовредновања и спољашњом провером квалитета. Контрола подразумева редовно и систематично праћење квалитета образовног процеса, као и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим сегментима: курикулум (Стандард 5), настава, наставници и сарадници (Стандард 9), оцењивање студената (Стандард 8), уџбеници и литература (Стандард 10).

Комисија за праћење и унапређивање квалитета наставе задужена је да континуирано прати квалитет наставног процеса и предлаже мере за унапређење компетенција наставног кадра. Надлежност, састав, начин избора и рад Комисије регулисани су *Правилником о Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе*.

У оцени наставног особља, али и самих предмета и студијских програма, учествују студенти путем анонимних студентских анкета, које попуњавају на крају семестра сваке школске године. Анкетирање студената о квалитету наставног процеса спроводи се за студенте сва три нивоа студија свих студијских програма и свих модула.

Стандард 12: Студије на даљину

Студијски програм заснован на методама и технологијама образовања на даљину подржан је ресурсима који обезбеђују квалитетно извођење студијског програма.

Високошколска установа може организовати студијски програм на даљину за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље, ако наставни садржај, подржан расположивим ресурсима, може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају уобичајеног начина реализације студијског програма.

Студијским програмом нису предвиђене студије на даљину.